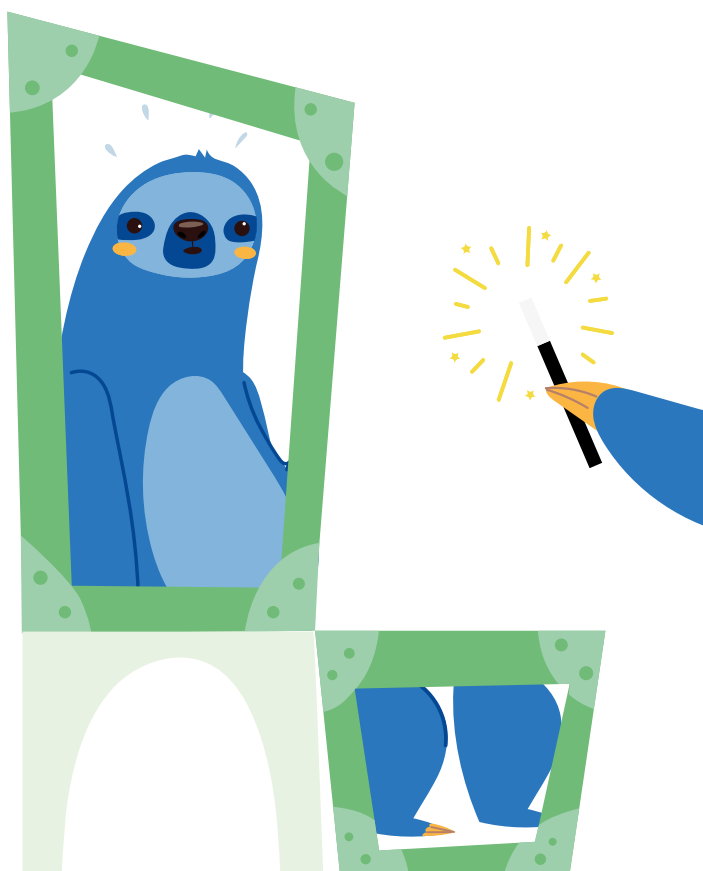

Jaarplan 2025 2026

Voorwoord

Voor je ligt het jaarplan van het LAKS-bestuur 2025/2026. Hierin legt het bestuur haar plannen voor dit schooljaar aan je voor.

Als nieuw aangetreden bestuur zijn we het jaar begonnen door elkaar de vraag te stellen: wat is er in het onderwijs van nu nodig om elke scholier klaar te maken voor de toekomst? In dit document lees je welke zaken dit volgens ons, scholieren, zijn en wat wij gaan doen om ze aan te pakken. Het jaarplan is opgedeeld in vijf hoofdstukken: randvoorwaarden om te leren, iedereen betrekken, persoonsvorming, digitalisering en vereniging & netwerk.

In het eerste hoofdstuk zijn de acties beschreven die wij willen uitvoeren om ervoor te zorgen dat wij en andere onderwijspartijen zich inzetten om de randvoorwaarden om te leren op orde te brengen. Deze voorwaarden zijn essentieel om goed te kunnen leren. We gaan ons inzetten voor: betere sociale veiligheid, het bevorderen van het mentaal welzijn en het aanpakken van de toetscultuur.

Het hoofdstuk 'Iedereen betrekken' gaat over anti-armoede, het ISK-onderwijs, passend onderwijs en medezeggenschap. Iedereen moet namelijk mee kunnen doen in het onderwijs en hierbij is goede ondersteuning nodig. Scholieren mogen bijvoorbeeld niet tegengehouden worden door financiële drempels of onvoorbereid moeten doorstromen naar onderwijs waar ze niet thuishoren.

Het derde hoofdstuk gaat over persoonsvorming, een onmisbare factor in de vorming van een scholier en de bevordering van efficiëntie en motivatie. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we maatwerk en brede brugklassen willen stimuleren, hoe we bij willen dragen aan het verbeteren van de doorstroom naar het vervolgonderwijs en hoe we kritisch zullen kijken naar onderwijstijd, om de lessen zo efficiënt mogelijk te maken.

In het vierde hoofdstuk schrijven we wat we willen gaan doen omtrent digitalisering. Er speelt momenteel veel in het onderwijs rondom AI. Ook het telefoonbeleid op scholen is nog steeds actueel. We vinden dat scholieren hier goed mee om moeten leren gaan.

Als laatste gaan we het hebben over de vereniging en het netwerk van het LAKS. Hoe we de sterke basis van onze vereniging op de juiste manier willen inzetten en hoe we de vereniging inclusiever willen maken. Daarnaast is het contact met de BES-eilanden belangrijk en beschrijven we hoe we gaan leren van scholierenorganisaties uit het buitenland.

We hopen met dit jaarplan duidelijk te maken waar wij ons aankomend schooljaar samen met scholieren uit heel Nederland voor gaan inzetten.

Namens het bestuur 2025/2026,

Thijmen Widlak
Voorzitter

Inhouds- opgave

Inhoud

Inhoudsopgave	5
Begrippenlijst	6
1. Randvoorwaarden om te leren	8
Mentaal welzijn	9
Sociale veiligheid	10
Toetscultuur en leerlingsadministratiesystemen	10
2. Iedereen betrekken	12
Anti-armoede	13
ISK	14
Passend onderwijs	15
Leerlingenparticipatie	16
3. Persoonsvorming	18
Maatwerk en brede brugklassen	19
Doorstroom VO naar vervolgonderwijs	20
Onderwijstijd	21
4. Digitalisering	22
Telefoonbeleid	23
Kunstmatige intelligentie (AI)	23
Privacy	25
5. Vereniging en netwerk	26
Betere vertegenwoordiging van vmbo-leerlingen	27
Toegankelijkheid en bekendheid van LAKS online	28
Europese samenwerkingen	29
Regionale netwerken: scholieren uit heel Nederland betrekken	29
BES-eilanden	30
Literatuur	31

Begrippenlijst

AI	Kunstmatige Intelligentie
ALV's	Algemene Ledenvergaderingen
AOb	Algemene Onderwijsbond, vakbond van het onderwijs
BES-eilanden	Onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden: Bonaire, Sint-Eustatius en Saba
BiOND	Een oudervereniging voor ouders van hoogbegaafde kinderen
Brede brugklassen	Brugklassen waarin meerdere leerlichtingen samen leren
CreatorSearchInsights	Hulpmiddel dat laat zien wat we online opzoeken of delen
De doorstroom	Het doorgaan naar volgende leerjaren of -richtingen
De Inspectie van Onderwijs	Toezichhouder op de kwaliteit van onderwijs
De vereniging	De leden van het LAKS
Deepfakes	Valse beelden gemaakt door AI
Handreiking	Praktische handleiding of advies
Inclusiever	Toegankelijk voor iedereen, ongeacht de situatie van een leerling
Informatievoorziening	Het delen van informatie
ISK	Internationale Schakelklassen
Leerlingenparticipatie	Deelname van leerlingen in beslissingen op school
Leermiddelen	Materialen om te leren, denk aan laptops, boeken en schrijfgerei
Leidraad	Korte handleiding met richtlijnen en tips
LOB	Loopbaanontwikkeling en -begeleiding
Maatwerk	Onderwijs dat is aangepast aan de behoeften van de leerling
Mbo-entree	Instroomjaar op het mbo voor mensen zonder diploma
Meekijksoftware	Software waarmee een docent het scherm van een leerling kan volgen
Mental health walk	Een wandeling om stress te verminderen
MR	Medezeggenschapsraad
O&O	Ouders & Onderwijs, een organisatie waar ouders terecht kunnen met schoolgerelateerde vragen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ondersteuningsbehoeften	Hulp die een scholier nodig heeft
Onderwijsganglijsten	Overzichten die verschillende scholen op prestatie vergelijken
Onderwijsrichtingen	Verschillende soorten van onderwijs (praktijkonderwijs, havo, speciaal onderwijs, vwo of vmbo)

Onderwijstijd	Hoeveelheid uur een scholier op school zit en hoe die tijd wordt ingeteeld
Ouder- en jeugdsteunpunten	Hulp gericht op ouders en jongeren
Pizza-panel	Informele verenigingsbijeenkomsten om meningen te delen en leden te leren kennen
Position paper	Document waarin een standpunt wordt onderbouwd
Prestatiemaatschappij	Een samenleving gericht op succes (prestaties)
Regionaal netwerk	Netwerk tussen scholen in regio's
Samenwerkingsverbanden	Scholen die samenwerken voor ondersteuning aan leerlingen
Scholierencongres	Een jaarlijks onderzoek over een onderwijsthema
Sociaal veilig	Een omgeving waar iedereen zich geaccepteerd voelt
Software	Computerprogramma's voor school
Stichting Leergeld	Een organisatie die kinderen uit gezinnen met minder financiële middelen steunt
Stichting School & Veiligheid	Organisatie voor veiligheid op school
Technologische controlemaatregelen	Techniek om toezicht uit te voeren
Telefoonverbod	Gebruik van telefoon niet toegestaan in de klas
Toekomstbestendig onderwijs	Onderwijs dat klaar is voor de toekomst
Toetscultuur	Hoe toetsen het onderwijs bepalen
Toetsmodel	Manier van toetsen
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
Vakkenpakket	De vakken die een leerling kiest en volgt
Vertrouwensnetwerk	Mensen op school waar je veilig terechtkunt voor hulp
VO	Het voortgezet onderwijs
VO-raad	Raad van schoolbesturen in het voortgezet onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WMS	Wet Medezeggenschap op Scholen

1

Randvoorwaarden om te leren

Het LAKS vindt het ontzettend belangrijk dat er op school een goed en veilig klimaat heerst, omdat je anders niet tot leren komt. Dit geldt niet alleen in de les, maar ook daarbuiten. Om dit te bereiken zijn er een aantal randvoorwaarden waaraan voldaan moet worden.

Een van de randvoorwaarden om te leren is dat leerlingen zich sociaal veilig voelen op school. Als je je niet veilig voelt op school zal je je gedachten nooit volledig tot leren kunnen zetten. Een andere randvoorwaarde is mentale gezondheid. We zien dat veel leerlingen kampen met hun mentale gezondheid. Dat is zorgelijk, want wanneer je niet lekker in je vel zit is het moeilijker om te leren en je te ontwikkelen. Ook de huidige toetscultuur op scholen kan zorgen voor stress en mentale problemen. We gaan ons dan ook inzetten voor het verbeteren van het toetsbeleid, zodat leerlingen zich kunnen focussen op het leerproces en niet enkel op een cijfer en op presteren. Het LAKS zal zo helpen om de basis van een goede leeromgeving te vormen.

Mentaal welzijn

Het LAKS vindt het essentieel dat leerlingen zich goed voelen, zodat zij optimaal kunnen leren. Dit is nodig voor zowel het opnemen van kennis, als voor de socialisatie en de persoonsvorming van elke leerling. Als je op school leert hoe je goed met je mentale welzijn kan omgaan, dan kun je hier de rest van je leven van profiteren. Het LAKS vindt daarom dat er actie moet worden ondernomen om de mentale gezondheid van scholieren te bevorderen. Op dit moment zijn er veel handelsplannen en protocollen over hoe scholen, leraren en leerlingen zelf met mentale problemen kunnen omgaan, maar de oorzaken van slechte mentale gezondheid worden niet aangepakt.

Vaak wordt de mobiele telefoon gezien als dé oorzaak van dit probleem, maar dit is slechts een van de vele oorzaken die ervoor kunnen zorgen dat leerlingen niet lekker in hun vel zitten. Andere oorzaken zijn bijvoorbeeld eenzaamheid en stress die je in je puberteit kunt ervaren. Voor dit laatste willen we dat gesprekken over 'gevoelige' onderwerpen op school niet uit de weg worden gegaan, maar juist de ruimte krijgen.

Als LAKS willen we dat leerlingen beter worden onderwezen over onder andere de effecten van een mobiele telefoon en hoe daarmee om te gaan. Zo kunnen ze deze kennis ook gebruiken in de toekomst. Daarnaast streven we ernaar dat scholieren weten wat ze zelf kunnen doen als ze minder lekker in hun vel zitten. Hier willen we een handboek over schrijven met behulp van deskundigen om leerlingen tips te geven over wat te doen in bepaalde situaties en naar wie ze toe kunnen gaan.

Tot slot willen we dat er binnen de school, onder leerlingen en ook in de politiek meer aandacht wordt besteed aan het mentale welzijn van leerlingen en de rol die school hierin speelt. Hiervoor willen we een actie rondom mentale gezondheid opzetten, bijvoorbeeld in de vorm van een mental health walk*.

Actiepunten

- Een handboek schrijven om scholieren tips te geven hoe ze lekker in hun vel kunnen (blijven) zitten door middel van gesprekken met deskundigen en leerlingen.
- Onderzoeken of er draagvlak is bij de leden voor een mental health walk en indien er interesse is, deze dan organiseren rondom de toetsweekperiode om zo nadruk te leggen op het belang van het goed t omgaan met je mentale gezondheid.

Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid verstaan we het ervaren gevoel van veiligheid bij het in contact zijn met anderen. Op school ben je constant met elkaar in contact, waardoor we van elkaar kunnen leren en ons verbonden voelen. Belangrijk is hierbij dat iedereen zich veilig voelt.

In het schooljaar 2023-2024 heeft het LAKS door middel van [scholierencongressen 2023-2024](#) onderzocht hoe sociale veiligheid op scholen gesteld is en hier aandacht voor gevraagd. Uit het onderzoek bleek dat veel scholieren zich vaak onveilig voelen. Tegelijkertijd geven zij aan vaak niet te weten wat ze hieraan kunnen doen en bij wie ze terecht kunnen, wat volgens het LAKS mede komt doordat het vertrouwensnetwerk vaak onvoldoende zichtbaar is. Het LAKS heeft twee jaar geleden de ‘[flyer vertrouwensnetwerk](#)’ ontwikkeld, die scholen en leerlingenraden kunnen gebruiken om het vertrouwensnetwerk zichtbaarder en professioneler te maken.

Als een tweede oorzaak van ervaren onveiligheid kwam naar voren dat docenten en leerlingen het lastig vinden om het gesprek te voeren over gevoelige onderwerpen. Omdat het moeilijk kan zijn om ‘taboeonderwerpen’ zoals racisme en discriminatie, maar ook mentaal welzijn en suïcide in de klas te bespreken, is het LAKS afgelopen jaar met Stichting School & Veiligheid begonnen met het ontwikkelen van een gespreksleidraad. Deze leidraad biedt handvatten aan leraren voor het voeren van een gesprek over maatschappelijke thema’s in de klas. Hiermee willen we stimuleren om het over deze gevoelige maar belangrijke onderwerpen te hebben in de klas. De leidraad zal uitgebracht worden en digitaal worden verspreid onder docenten en op scholen.

Actiepunten

- Het verspreiden van de flyer vertrouwensnetwerk voor leerlingen.
- De gespreksleidraad samen met Stichting School en Veiligheid verspreiden onder leraren.

Toetscultuur en leerlingadministratiesystemen

In het huidige beleid van de Inspectie worden scholen gecontroleerd op basis van de doorstroomcijfers van leerlingen en examenresultaten (slagingspercentages). Hierdoor proberen scholen vaak ‘goede’ resultaten te behalen, wat inhoudt dat leerlingen zo min mogelijk een jaar over moeten doen en zo hoog mogelijke examencijfers moeten behalen. Deze druk wordt ook gevoeld door scholieren; zij zijn meer bezig met cijfers dan hun daadwerkelijke ontwikkeling. ‘Zweten, weten, vergeten’ staat centraal: het op korte termijn hard leren en veel stress ervaren, de stof even kennen en vervolgens weer vergeten.

Het LAKS ziet in de toekomst een toetscultuur voor zich waar het belangrijk is om naar de persoonlijke groei van de leerling te kijken, niet enkel naar de resultaten die bij momentopnamen behaald worden. Het is belangrijk dat de leerlingen feedback ontvangen zodat zij zich kunnen ontwikkelen in plaats van alleen een cijfer zonder verbeterpunten en begeleiding. Aankomend jaar willen we voortborduren op de gesprekken die we in de voorgaande jaren hebben gevoerd met betrekking tot het herzien van het huidige toetsmodel. Met behulp van de volgende vragen willen we dit bij de Onderwijsinspectie en op scholen onder de aandacht brengen: waarom toetsen we op deze manier? Bereiken we hiermee wat we willen bereiken?

De ervaren toets- en prestatiedruk is niet nieuw (NJI 2021) en past binnen het bredere verband van de prestatimaatschappij. Naast school spelen onder andere ouders, vervolgopleidingen, ervaren druk van medeleerlingen en beroepskeuzes een rol. Ook leerlingvolg- en administratiesystemen spelen een rol. Systemen als Magister en Somtoday bieden een overzicht voor roosters, cijfers en huiswerk, maar kunnen ook stress, prestatiedruk en een gevoel van constante beoordeling met zich meebrengen. Leerlingen zijn via notificaties continu verbonden met school, en vaak kijken hun ouder(s)/verzorger(s) ook mee. Het LAKS maakt zich zorgen en wil in gesprek met zowel scholen als de ontwikkelaars van deze systemen. We benadrukken dat er vooral gekeken moet worden naar hoe scholen de systemen inzetten en welke impact dit heeft op leerlingen. We willen betere afspraken over wanneer cijfers zichtbaar worden en zijn en pleiten voor begrensde oudertoegang, om het mentale welzijn van leerlingen te beschermen.

We zullen ook het werk wat het LAKS eerder al heeft gedaan voortzetten. Zo heeft het LAKS in de schooljaren ‘21-’22 toetscultuurtafels georganiseerd. Hier is ‘Project Toetsdruk’ uit voortgekomen, een samenwerkingsproject tussen het LAKS en de VO-raad waarbinnen zowel naar de leerling als naar onderwijspersoneel wordt geluisterd. Het doel hiervan is dat zij met elkaar in gesprek gaan en samen nadenken over het toetsbeleid van hun school. Dit project zal zich de komende jaren voortzetten.

Actiepunten

- Voortborduren op de gesprekken met de Inspectie om de focus van het inspectiekader, wat te veel gefixeerd is op de cijfers van de leerlingen, te verleggen naar een focus op persoonsvorming en kwaliteiten en vaardigheden die voor leerlingen van belang zijn.
- Een actie opzetten om de ernst van prestatiedruk te laten zien.
- Een video maken over de impact van leerlingadministratiesystemen op scholieren.
- Het gesprek aangaan met organisaties als Magister en Somtoday om deze platformen te helpen met het inzien van de visie van de scholier.

2

Iedereen betrekken

Iedere leerling zou de kans moeten hebben om volledig mee te doen op school, ongeacht hun financiële situatie, achtergrond en/of welke ondersteuning zij nodig hebben. Daarom zet het LAKS zich dit jaar in om zoveel mogelijk leerlingen te betrekken bij het onderwijs.

Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat het inkomen van ouders/verzorgers geen invloed heeft op schoolkeuze en kwaliteit van leren. Daarnaast heeft elke leerling recht op goede informatievoorziening over doorstroom, zodat ze zelf weloverwogen keuzes over hun toekomst kunnen maken en zo betrokken worden bij hun eigen schoolloopbaan. We zien dat dit op veel ISK-scholen nog niet altijd duidelijk is. Ook is het van belang dat alle leerlingen op hun eigen school, dichtbij huis, het onderwijs kunnen volgen dat bij hen past en dat zij inspraak hebben op hun eigen ondersteuningsbehoeften. Tot slot pleit het LAKS voor leerlingenparticipatie op school: scholieren zouden altijd betrokken moeten worden bij besluitvorming op school omdat keuzes juist scholieren aangaan. Het LAKS gaat ervoor proberen te zorgen dat elke scholier in de toekomst betrokken wordt in het onderwijs.

Anti-armoede

Om iedereen te betrekken moet iedereen toegang hebben tot goede leermiddelen. Daar hoort onder andere bij dat het inkomen van je ouders/verzorgers geen invloed mag hebben op bijvoorbeeld het gebruik van digitale leermiddelen. Zo is een laptop of tablet vaak vereist om deel te nemen aan het onderwijs en wordt er in de meeste gevallen aan de ouders/verzorgers gevraagd om een digitaal middel aan te schaffen. Uit de [schoolkostenmonitor van 2022-2023](#) blijkt dat ouders/verzorgers hier gemiddeld per device €582 aan kwijt zijn. Daarbij zijn de kosten voor de nodige software nog niet meegerekend. Niet elk gezin kan zich dit veroorloven.

Hoewel scholen wettelijk verantwoordelijk zijn om deze laptops/tablets aan leerlingen te lenen als deze voor school noodzakelijk zijn, blijkt dat 84% van de ouders/verzorgers hier niet vanaf weet. Ook de regelingen via gemeenten gaan vaak moeizaam. Als gevolg hiervan zijn scholieren de dupe. Verder is er op scholen ook een vrijwillige bijdrage die ouders kunnen leveren, maar het is soms onduidelijk dat deze bijdrage optioneel is en vaak wordt er ook gepusht om deze bijdrage toch te betalen.

De grote financiële bijdrage die ouders/verzorgers moeten leveren zorgt voor uitsluiting van de leerling; het kan zelfs zo de schoolkeuze beïnvloeden dat leerlingen niet gaan voor hun eerste keuze, maar voor de betaalbare keuze. Daarnaast leidt de grote financiële bijdrage die ouders/verzorgers moeten leveren ertoe dat er een verschil kan ontstaan tussen de kwaliteit van de laptops/tablets tussen leerlingen. Dit zorgt voor ongelijke kansen.

Op dit moment zijn schoolboeken gratis, maar wordt er nog niet voorzien in laptops/tablets, (grafische) rekenmachines, woordenboeken en gymspullen. Het LAKS vindt dat hier verandering in moet komen: de kansen die een leerling nu krijgt, hebben invloed op de toekomst die de leerling later zal hebben. Daarom pleit het LAKS voor gratis onderwijs. Totdat dit gerealiseerd wordt, is een goede informatievoorziening over welke kosten optioneel zijn en waarvoor financiële steun beschikbaar is nog hard nodig.

Actiepunten

- Lobbyen om digitale leermiddelen voor iedere scholier toegankelijk te maken
- Een video maken waarin wordt weergegeven wat de financiële bijdrage die van ouders wordt gevraagd precies betekent, en waar ouders die hierbij steun nodig hebben deze kunnen vinden. Dit filmpje zouden we graag opnemen in samenwerking met andere organisaties, zoals Ouders & Onderwijs en Stichting Leergeld.

ISK

In Nederland zijn er internationale schakelklassen voor leerlingen die sinds kort in Nederland wonen. Deze leerlingen volgen tijdelijk onderwijs op een ISK-school, waarin zij vooral de Nederlandse taal leren en zich voorbereiden op de doorstroom naar het reguliere onderwijs. Omdat zij in een rap tempo de taal moeten beheersen is er vaak weinig tot geen tijd voor reguliere vakken zoals aardrijkskunde of biologie, waardoor de doorstroom niet soepel verloopt. Leerlingen hebben na twee jaar vaak niet de kennis die ze nodig hebben om op hun passende onderwijsrichting terecht te komen. Daarnaast krijgen ze als ze te oud zijn voor het reguliere onderwijs geen diploma, waardoor ze genoodzaakt zijn door te stromen naar mbo-entree. Vaak past deze leerrichting niet bij de leerlingen. Het LAKS wil hier verandering in brengen: leerlingen moeten de opleiding krijgen die bij hen past. Daarom willen we structureel in gesprek gaan met het ministerie van OCW en andere onderwijsorganisaties om de doorstroom voor ISK-leerlingen te verbeteren.

Afgelopen jaar heeft het LAKS met ISK-leerlingen gesproken, waaruit naar voren is gekomen dat er veel onduidelijkheden zijn in de communicatie van school met leerlingen en ouders. De leerlingen en ouders krijgen niet genoeg steun vanuit de scholen om het Nederlandse onderwijs te begrijpen, dit komt voornamelijk doordat informatie wordt gegeven in het Nederlands of Engels. De taalbarrière zorgt voor een belemmering in de doorstroom van de leerling omdat ze het systeem niet goed leren kennen. Hierdoor hebben veel leerlingen geen grip of zicht op wat hun toekomstmogelijkheden zijn en worden ze niet betrokken bij hun eigen toekomst. Dit kan worden verbeterd door informatievoorzieningen over het Nederlandse onderwijs aan te bieden in meerdere talen zodat de leerlingen en ouders de best passende keuze voor de doorstroom kunnen maken.

Verder zagen we ook dat de leerlingen op ISK-scholen te weinig zeggenschap hebben op school. Het LAKS vindt het erg belangrijk dat er op elke school een leerlingenraad is. Dit is extra belangrijk op een ISK, waar veel leerlingen nog maar kort in Nederland zijn en vaak nog volop bezig zijn met het leren van de taal. Inspraak van scholieren op deze scholen kan helpen om het onderwijs voor hen passender te maken.

Actiepunten

- Pleiten voor meertalige informatievoorzieningen voor ouders.
- Structureel in gesprek gaan met het ministerie van OCW en andere onderwijsorganisaties over de doorstroom van ISK-leerlingen.
- Inzetten op structurele medezeggenschap via leerlingenraden op ISK-scholen.

Passend onderwijs

Passend onderwijs was afgelopen jaar een belangrijk thema voor het LAKS. Het vorige bestuur legde al contacten met jongerenorganisaties die zich inzetten voor passend en gespecialiseerd onderwijs. Dit jaar bouwen we daarop voort, met steeds de centrale vraag: wat is er in het onderwijs nodig om elke leerling, ongeacht achtergrond of ondersteuningsbehoefte, zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst?

Toekomstbestendig onderwijs begint bij de plek waar leerlingen leren. Scholen moeten veilig, duurzaam en toegankelijk zijn voor iedereen. Samen met onderwijspartners willen we daarom een checklist ontwikkelen die beschrijft wat een inclusieve en toekomstgerichte school minimaal moet bieden.

Sinds januari 2025 zijn samenwerkingsverbanden verplicht ouder- en jeugdsteunpunten te hebben, waar ouders en scholieren terecht kunnen met vragen en hulp. In de praktijk weten we niet of deze punten werken en vindbaar zijn, en dat terwijl ze cruciaal zijn voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Het LAKS wil, samen met ouderorganisaties, zorgen voor betere toegankelijkheid en duidelijke voorlichting over deze steunpunten.

Onze aandacht gaat dit jaar bovendien uit naar leerlingen die dreigen uit te vallen in het regulier onderwijs en daardoor naar het VSO worden doorverwezen. Inclusief onderwijs wordt pas echt haalbaar als reguliere scholen voldoende toegerust zijn dat leerlingen daar kunnen blijven. Dat vraagt om meer expertise in de klas, voldoende middelen en meer ruimte voor ondersteuning door leraren.

Het LAKS wil hiervoor samenwerken met scholen, samenwerkingsverbanden, het ministerie van OCW en andere onderwijsorganisaties. Tegelijkertijd blijft het cruciaal dat leerlingen niet de dupe worden van een experiment: een overstap naar het VSO moet altijd een veilige, goed georganiseerde optie blijven. Alleen door reguliere scholen duurzaam te versterken, bereiden we leerlingen zo goed mogelijk voor op de toekomst.

Actiepunten

- Een checklist voor inclusieve en duurzame schoolgebouwen ontwikkelen en publiceren.
- Samen met ouderorganisaties ouder- en jeugdsteunpunten bekender en waar nodig toegankelijker maken.
- Onderzoeken hoe we leerlingen die op het punt staan om te wisselen naar een VSO-school toch in het reguliere onderwijs kunnen behouden met extra ondersteuning en hulp.

Leerlingenparticipatie

Al sinds de oprichting van het LAKS is leerlingenparticipatie het belangrijkste speerpunt. Dit strekt van leerlingenstatuten tot medezeggenschapsraden (MR) tot leerlingenraden. Nu digitalisering in het onderwijs oprukt, mentaal welzijn van jongeren onder druk staat en zo nog veel meer andere kansen en problemen op het onderwijs afkomen is leerlingenparticipatie belangrijker dan ooit. Daarom gaan we ons dit jaar flink inzetten om de stem van scholieren te versterken.

Zo willen we ten eerste dat leerlingenraden worden vastgelegd in de wet: iedere scholenkoepel en onderwijslocatie heeft naast een MR met leerlingen een leerlingenraad nodig. Ook komt er door het organiseren van leerlingenraden op iedere middelbare school meer zicht op participatie voor leerlingen, doordat er kan worden geïnformeerd naar de inspraak van leerlingen op school bij deze leerlingenraden.

Daarnaast gaan we leerlingenraden helpen om zo goed mogelijk inspraak te leveren. Dit gaan we doen door leerlingenraadtrainingen te geven en door opnieuw het leerlingenraadcongres te organiseren. Bij deze trainingen en het congres zullen we ook direct handvatten aan de leerlingenraden bieden om mee te praten over actuele, inhoudelijke zaken als het telefoonbeleid, omgang met AI en toetsbeleid.

Verder zullen we op het WMS-congres (Wet Medezeggenschap op Scholen) twee workshops geven over de positie van de leerling in de medezeggenschapsraad. De eerste workshop gaat over het leerlingenstatuut. Hiervoor zullen we een leerlingenstatuut uitwerken en deze op het WMS-congres presenteren en doornemen. De andere workshop zal gaan over de jaarkalender van MR-stukken en welke stukken relevant zijn voor leerlingen. Met deze workshops en de uitkomsten hiervan hopen we leerlingen handvatten te geven om echt te participeren in de medezeggenschapsraad. De uitwerking van ons leerlingenstatuut en de jaarkalender zullen we ook verder verspreiden dan het WMS-congres, bijvoorbeeld tijdens het leerlingenraadcongres en tijdens leerlingenraadtrainingen.

Tot slot streven we ernaar om met een regionaal netwerk van het LAKS inspraak van leerlingen verder te stimuleren. Door middel van dit netwerk verbinden we leerlingen met elkaar. De samenkost van leerlingen op regionaal niveau zorgt ervoor dat ze ervaringen kunnen delen en van elkaar kunnen leren. Daarnaast bieden de regionale netwerken de mogelijkheid om regionale evenementen te organiseren waardoor leerlingen gemakkelijker naar een evenement kunnen gaan. Hierdoor kunnen we meer participerende leerlingen ondersteunen met trainingen en informatie. Deze netwerken zullen dus de leerlingenparticipatie op scholen bevorderen en het regionaal netwerk kan ook participeren in bijvoorbeeld overleggen in de verschillende onderwijsregio's en van de (grote) scholenkoepels in de regio. De kijk van de leerling naar deze overkoepelende organisaties is hard nodig om de leerling ook daar weer terug in beeld te krijgen.

Actiepunten

- Praten met het ministerie van OCW, de politiek en partners om de leerlingenraad in de wet op de agenda te krijgen.
- Het organiseren van een tweede leerlingenraadcongres en deze met hulp van het ministerie van OCW structureel maken.
- Het updaten van de template 'LAKS-leerlingenstatuut' en hierover een workshop geven op het WMS-congres.
- Het uitbrengen van de MR-jaarkalender voor leerlingen en hierover een workshop geven op het WMS-congres.

3

Persoonsosvorming

Persoonsosvorming, het proces waarbij een scholier diens persoonlijkheid, identiteit en karakter sterk ontwikkelt, is een van de belangrijkste factoren in de ontplooiing van een scholier. Het LAKS zie dit als onmisbaar in het onderwijs. Er zijn een aantal onderwerpen waar het LAKS zich mee bezig gaat houden op het gebied van persoonsosvorming. Zo zet het bestuur zich in voor maatwerk en brede brugklassen, die zorgen voor een persoonlijkere leerwijze. Ook zorgen ze voor meer en langduriger contact tussen scholieren die zullen doorstromen naar verschillende leerrichtingen. Verder pleit het LAKS ook voor een betere doorstroom naar de vervolgopleidingen, aangezien het maken van een goede studiekeuze bepalend kan zijn voor iemands toekomst en bijdraagt aan de persoon die diegene wordt na het voortgezet onderwijs. Tot slot gaan we ons bezig houden met het herzien van de onderwijstijd. Het beter indelen van de onderwijstijd zou naast bevordering van de productiviteit en motivatie van leerlingen meer tijd kunnen vrijmaken voor persoonsosvorming. Het LAKS zal persoonsosvorming in het onderwijsveld meer op de kaart zetten en de bestaande onderdelen hiervan verbeteren.

Maatwerk en brede brugklassen

Maatwerk is essentieel om het beste uit ons onderwijs te halen. Elke scholier heeft recht op eigen inbreng in welke vakken diegene volgt, hoe ze worden gevolgd en in welke onderwijsrichting. Het LAKS vindt het daarom belangrijk dat er meer maatwerk mogelijk wordt gemaakt op scholen.

Dit kan door bijvoorbeeld de mogelijkheden rondom maatwerkdiploma's, waarbij leerlingen de kans krijgen om vakken op verschillende onderwijsrichtingen te volgen, uit te breiden. De maatwerkdiploma's zoals die nu beschikbaar zijn, zijn namelijk niet voldoende. Momenteel is het namelijk zo dat je als vmbo-leerling bijvoorbeeld alleen een havo-vak kan volgen, en als havo-leerling een vwo-vak, en niet andersom. Dit komt omdat havo nog altijd als 'hoger' wordt gezien dan vmbo en vwo nog wordt gezien als een 'hogere' leerrichting dan havo. Het is echter al lang en breed duidelijk dat hoger of lager in de onderwijsrichtingen niet bestaat. Bovendien kan het juist leerzaam zijn om vakken op een andere onderwijsrichting te volgen. Zo is een leerling in staat om een vakkenpakket te kiezen dat zo volledig mogelijk aansluit op hun interesses, talenten en doelen. Het LAKS ziet bijvoorbeeld een havist die naast diens reguliere lessen ook lessen kan volgen in bijvoorbeeld koken. Zo ontstaan er meer mogelijkheden voor scholieren om te ontdekken en te laten zien waarin ze uitblinken en wat ze leuk vinden.

Daar komt ook nog bij dat maatwerkdiploma's de mogelijkheid bieden om ook vakken waar je niet zo goed in bent toch te kunnen volgen en zo in aanraking te komen met veel verschillende potentiële interesses. Dit jaar wil het LAKS nogmaals scholen benaderen die met succes vormen van maatwerk toepassen. We hopen zo ookkamen met een of meer van deze scholen een actie op te zetten die bedoeld is om andere scholen aan te sporen om ook naar maatwerkmogelijkheden te kijken.

Naast maatwerk pleit het LAKS ook voor brede brugklassen. In een brede brugklas zitten leerlingen van verschillende onderwijsrichtingen in de onderbouw nog bij elkaar. Zo worden de scholieren in staat gesteld om samen te werken en van elkaar te leren. Leerlingen kiezen dan dus later hun leerrichting en leren van jongen af aan elkaars talenten inzien. Om dit te realiseren is maatwerk essentieel. Het LAKS gaat dit jaar een flyer maken over het belang van zowel maatwerk als brede brugklassen en deze verspreiden in de politiek, om meer steun en aandacht te vragen voor dit onderwerp.

Actiepunten

- Een flyer maken over het belang van brede brugklassen en maatwerk en die vervolgens verspreiden in de politiek.
- Scholen bezoeken die al bezig zijn met vormen van maatwerk om ervaringen te horen.

Doorstroom VO naar vervolgopleiding

Veel leerlingen geven aan dat de manier waarop de LOB-lessen (schoolloopbaanbegeleiding) nu gegeven worden, niet goed voor hen werken. Leerlingen worden bij een gebrek aan of inhoudelijk ontoereikende invulling van deze lessen niet goed voorbereid op hun vervolgopleiding of de arbeidsmarkt.

Hier moet verandering in komen. Aankomend schooljaar gaan wij een stappenplan schrijven over wat er tijdens de middelbare schooltijd behandeld moet worden op het gebied van LOB. Twee jaar geleden is er door het LAKS de **Checklist LOB** uitgebracht waarin staat wat er op het gebied van LOB op school behaald moet worden, deze was specifiek voor schoolleiders bedoeld. Dit jaar willen wij graag de focus leggen op wat leerlingen gedurende hun middelbare schoolperiode kunnen en moeten krijgen op het gebied van LOB. In het nieuwe stappenplan zal bijvoorbeeld komen te staan hoe er oriëntatie op alle onderwijsrichtingen van vervolgopleidingen moet plaatsvinden. Ook willen we het hebben over de mogelijkheid om direct na de middelbare school te gaan werken. Daarnaast zal er staan dat er persoonlijke ondersteuning moet zijn om de leerling te helpen ontdekken wat echt bij hen past en waar zij deze ondersteuning kunnen vinden, om daarmee het proces van keuzes maken makkelijker te maken. Om dit te bereiken gaan we een pizza-panel organiseren en in gesprek met decanen om er onder andere achter te komen hoe zij een optimaal LOB-programma zien. Op basis van deze informatie en de informatie uit het LOB pizza-panel met leerlingen willen we een stappenplan voor een persoonlijke schoolloopbaan maken.

De kennis die we uiteindelijk hebben opgedaan en het stappenplan dat we hebben opgesteld willen we verspreiden onder decanen, bijvoorbeeld via de BiOND decanencongressen. Daarnaast willen we graag onderzoeken hoe het onderwerp LOB in de lerarenopleiding kan terugkomen. Dit kan in eventuele samenwerkingen met BiOND en de AOb.

Actiepunten

- Een pizza-panel organiseren om de ervaringen op het gebied van LOB van decanen en leerlingen op te halen.
- Een stappenplan schrijven voor scholieren waarin het LAKS duidelijk maakt wat leerlingen gedurende de middelbareschooltijd aan LOB moeten doorlopen.
- Meepraten over hoe LOB op een betere manier in de lerarenopleiding zou kunnen terugkomen.

Onderwijstijd

Hoeveel uur per dag is ideaal voor een leerling om les te krijgen? Hoe gebruik je de lestijd optimaal? Worden er genoeg verschillende vormen van leren aangeboden? Onderwijstijd is een belangrijk vraagstuk. Als LAKS zien wij dat onderwijstijd op dit moment niet efficiënt wordt gebruikt, wat ten koste gaat van de motivatie van leerlingen. Dit schooljaar kijken wij kritisch naar onderwijstijd en zullen we op zoek gaan naar mogelijkheden om dit in de toekomst te verbeteren. en ervaren we als leerlingen dat we onderwijs missen, terwijl dit de motivatie van scholieren enorm zou kunnen bevorderen. Als zij vanaf hun middelbare schooltijd geprikkeld zijn om te leren en te groeien, zal dit in de toekomst door blijven gaan.

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat de hoeveelheid onderwijstijd nauwelijks tot geen relatie heeft met de kwaliteit van het onderwijs. Het Nederlandse onderwijs scoort op verschillende onderwijsranglijsten, zoals in taal- en rekenonderwijs, lager dan omliggende landen, terwijl in de meeste van deze landen minder uren onderwijs worden gegeven. Het LAKS gaat daarom onderzoek doen naar de hoge urennorm en naar een efficiëntere manier van lesgeven die beter aansluit op leerlingen.

Daarom willen wij ons jaarlijkse scholierencongres aan het thema onderwijstijd wijden. Dit willen we vormgeven met een paneldiscussie en door op scholen langs te gaan om input op te halen. Uiteindelijk willen we de bevindingen bundelen in een rapport, waarmee we vervolgens in de politieke lobby het gesprek aangaan en ons mengen in de discussie. We hopen hiermee veranderingen rondom onderwijstijd in gang te zetten.

Actiepunten

- Het leerlingperspectief ophalen over onderwijstijd door het organiseren van scholierencongressen en hierover een rapport uitbrengen.
- Het gesprek aan gaan met de onderwijsinspectie en de VO-raad over het verlagen van de urennorm en het verbeteren van de kwaliteit van de lessen om dit te realiseren.

4

Digitalisering

De toekomst van het onderwijs is onlosmakelijk verbonden met digitalisering: het speelt een steeds grotere rol in het leven van scholieren, waardoor het noodzakelijk is dat hier veel aandacht aan wordt besteed. Of het nu gaat om telefoongebruik, kunstmatige intelligentie (AI) of nepnieuws – het is duidelijk dat technologie een grote invloed heeft op het onderwijs en het welzijn van leerlingen. Het LAKS vindt dat scholieren hier goed op moeten worden voorbereid en wil daarom actief bijdragen aan beleid en onderwijsvernieuwing op dit gebied.

Telefoonbeleid

Sinds januari 2024 geldt er een landelijk advies voor een telefoonverbod op scholen. Dit heeft grote invloed op hoe scholieren hun schooltijd ervaren. Het LAKS ziet voordelen, zoals meer rust en veiligheid, maar is kritisch op een volledig verbod. De telefoon is namelijk een belangrijk aspect en hulpmiddel in het leven van nu en de toekomst, zowel binnen als buiten school.

In plaats van een algeheel verbod pleiten wij voor begeleiding in verantwoord, veilig en slim gebruik van de telefoon. Leerlingen moeten leren omgaan met de telefoon – ook wanneer een school telefoons tijdens lestijd verbiedt. Die kennis is essentieel voor hun zelfstandigheid in het dagelijks leven, ook na de middelbare school.

Daarom wil het LAKS samen met beleidsmakers en onderwijsprofessionals in gesprek om de voor- en nadelen van verschillende vormen van telefoonbeleid in kaart te brengen.

Actiepunten

- In gesprek gaan met leerlingen, onderzoekers, ambtenaren en het onderwijsveld om een visie te vormen op passend telefoonbeleid.
- Leerlingenraden van scholen ondersteunen bij inspraak over het beleid dat recht doet aan zowel rust in de klas als digitale zelfredzaamheid van leerlingen.

Kunstmatige intelligentie (AI)

We zien dat AI-tools zoals ChatGPT steeds vaker gebruikt worden door scholieren, en dit zal zich in de toekomst verder ontwikkelen. Ze kunnen helpen bij schoolwerk, maar zorgen ook voor veel onzekerheid. Leerlingen weten vaak niet goed hoe ze AI verantwoord kunnen inzetten, leraren vrezen dat huiswerk niet meer door de leerling zelf wordt gemaakt en de overheid heeft nog geen duidelijke richtlijnen over hoe het binnen het onderwijs mag/kan worden ingezet. Hoewel we dus al een aantal jaar gebruik maken van kunstmatige intelligentie, weten we vaak nog niet hoe en wanneer het efficiënt en op de juiste manieren kan worden gebruikt.

Voor het LAKS is het duidelijk: AI heeft een plek gekregen binnen het onderwijs, dit kan niet worden genegeerd en daarom moet het op een bewuste en doordachte manier worden opgenomen in het onderwijs.

Leerlingen moeten leren over generatieve AI en hoe dergelijke systemen en tools werken. Zij zouden weloverwogen de beslissing moeten kunnen maken om AI in te zetten of niet. Daar hoort kennis over de voor- en nadelen bij, zoals het risico op achteruitgang van het creatief en kritisch denkvermogen van de leerlingen bij het te veel of verkeerd inzetten van AI. Daarom willen we samen met onderwijspartners een duidelijke visie vormen op AI-gebruik, die rekening houdt met kansen en risico's. Deze visie dragen we actief uit door middel van een position paper richting beleidsmakers en de overheid.

Met de opkomst van AI wordt ook nepnieuws steeds overtuigender: denk aan deepfakes of andere realistisch-uitziende AI-video's. Scholieren krijgen dit via sociale media dagelijks onder hun neus, vaak zonder het zelf door te hebben. Het LAKS vindt dat alle scholieren onderwijs moeten krijgen in kritisch nadenken over nieuws, beeldmateriaal en online bronnen. Zeker nu het steeds eenvoudiger wordt om via AI nepcontent te maken is het belangrijk dat jongeren onderscheid leren maken tussen echt en nep.

Om dit onderwerp bespreekbaar te maken, wil het LAKS een creatieve en aansprekende campagne voor scholieren ontwikkelen in samenwerking met experts en organisaties die zich bezighouden met mediawijsheid. Denk aan ludieke video's of posts die echt lijken, maar in werkelijkheid AI-gegenereerd zijn, om zo bewustwording te creëren en tegelijkertijd advies te geven over hoe deze beelden te herkennen zijn.

Actiepunten

- Een doordachte visie vormen over verantwoord AI-gebruik in het onderwijs.
- Onderbouwd position paper schrijven en publiceren over AI in het onderwijs.
- In gesprek gaan met het ministerie van OCW en Kamerleden over AI-beleid in het onderwijs, zodat het onderwerp hoog op hun agenda komt te staan en er een duidelijk advies of richtlijn komt dat scholen kunnen overnemen en gebruiken.
- Een ludieke campagne ontwikkelen over AI en nepnieuws, gericht op scholieren.

Privacy

Digitale ontwikkelingen roepen ook vragen op over privacy en gegevensdeling. Wat mag volgens de privacyregels, en wat is wenselijk? Veel middelbare scholen in Nederland onderzoeken de mogelijkheden van meekijksoftware, ook wel monitoringssoftware of schermcontrole genoemd, wat leerkrachten in staat stelt om tijdens de les digitaal toezicht te houden op de apparaten van leerlingen. Als LAKS maken we ons zorgen over deze ontwikkeling. Wij vinden dat elke scholier in Nederland moet kunnen rekenen op een leeromgeving waarin zij vertrouwd worden in plaats van gewantrouwd en gecontroleerd. Onderwijs moet jonge mensen stimuleren om eigen keuzes te maken, zelf verantwoordelijkheid te dragen en zich vrij te voelen om zich te ontwikkelen, ook via digitale leermiddelen. Vertrouwen moet een kernwaarde zijn in het onderwijs en technologische controlemaatregelen ondermijnen dit vertrouwen. Door het onder andere organiseren van een pizza-panel over privacyvraagstukken zullen we dit thema verder onderzoeken. In samenwerking met experts willen we ons mengen in de discussie en onze visie hierop uitdragen door middel van bewustwordingsvideo's.

Actiepunten

- Pizza-panel over digitalisering organiseren om het te hebben over privacyvraagstukken op school en zo het leerlingperspectief daarover op te halen.
- Een video maken om aandacht te vragen voor de risico's van meekijksoftware en privacy in de klas.

5

Vereniging en netwerk

Als bestuur vinden wij het ontzettend belangrijk dat het LAKS een vereniging is waarin alle scholieren zich vertegenwoordigd voelen. Op dit moment zien we dat bepaalde groepen binnen de vereniging minder goed worden bereikt terwijl de ideeën en ervaringen van deze groepen onmisbaar zijn om op te komen voor alle scholieren. Wij geloven dat een sterk netwerk, zowel binnen Nederland als internationaal, dé sleutel is om dit te veranderen.

Groepen waar de nadruk op komt te liggen zijn bijvoorbeeld vmbo-leerlingen, scholieren buiten de Randstad en de scholieren op de BES-eilanden. Voor deze groepen willen we onze activiteiten toegankelijker maken en scholieren opzoeken in hun eigen omgeving. Verder willen we dit schooljaar gebruiken om te leren van onderwijsorganisaties in andere landen en ook zorgen dat iedereen ons online kan vinden en begrijpen. Het LAKS zet zich in voor een vereniging die inclusiever, zichtbaarder en beter verbonden is, zodat iedere scholier weet: het LAKS is er ook voor mij.

Betere vertegenwoordiging van vmbo-leerlingen

Op dit moment zijn er weinig actieve vmbo-leerlingen betrokken bij het LAKS. Dat is een probleem, want zo kunnen we de vmbo-leerlingen minder goed vertegenwoordigen, en dat terwijl meer dan de helft van de middelbare scholieren in Nederland vmbo'er is. Daar willen we verandering in brengen. Een grote reden dat vmbo-leerlingen ondervertegenwoordigd zijn bij het LAKS is dat op vmbo-scholen een stuk minder leerlingen betrokken zijn bij hun onderwijs en vmbo-scholieren op een vroegere leeftijd van de middelbare school af gaan; de scholieren zijn in het algemeen jonger. Vmbo-leerlingen worden vaak slecht over het LAKS op school ingelicht en de stap om naar een ALV-vergadering gaan terwijl er verder op school weinig sprake is van leerlingparticipatie is vaak te groot. Om als pizapanels en ALV's, toegankelijker maken voor deze groep. We willen beter letten op wat verschillende scholieren nodig hebben om goed mee te kunnen beter passen bij de interesses en behoeften van vmbo-leerlingen. We willen vmbo-leerlingen niet alleen vragen om naar ons toe te komen, maar zelf ook vmbo-scholen bezoeken. Een belangrijke stap daarin is het opstellen van een apart vmbo-actieplan. Het actieplan wordt een routekaart om niet alleen losse initiatieven te starten, maar een blijvende plek voor vmbo-leerlingen binnen het LAKS te waarborgen, bijvoorbeeld ook door de inzet van vmbo-ambassadeurs. Ook willen we internationaal niveau kijken naar hoe andere scholierenorganisaties de vmbo-leerlingen van hun land betrekken in hun verenigingen.

Actiepunten

- Vmbo-leerlingen opzoeken via leerlingenraden en met ze in gesprek gaan over hoe LAKS activiteiten beter kunnen aansluiten op hun wensen/ervaringen.
- Vmbo'ers opzoeken door activiteiten te organiseren op vmbo-scholen naast de activiteiten op kantoor.
- Actieve vmbo-leerlingen inzetten als ambassadeurs om de werving en aansluiting van andere vmbo'ers te versterken.
- Met scholierenorganisaties uit andere landen overleggen en ideeën delen over de participatie van vmbo-leerlingen.
- Een vmbo-actieplan maken zoals een motie van de lente-ALV 2025 voorschrijft.

Toegankelijkheid en bekendheid van LAKS online

Het LAKS uit zich online op een aantal manieren. De meest bekeken zijn: de website, Instagram en TikTok. Hoewel deze platforms het afgelopen jaar over het algemeen structureel zijn gebruikt en de sociale media in een stijgende lijn zijn gegroeid, ziet het LAKS voor komend schooljaar nog veel mogelijkheden om online niet alleen te groeien, maar ook om het voor iedereen toegankelijk te maken, ongeacht hoe goed je (Nederlands) kan lezen of horen.

Ten eerste zijn we bezig met het laten groeien en professionaliseren van het LAKS TikTok account, ook wel LAKStok. Het account heeft in voorgaande jaren te weinig prioriteit gekregen, terwijl dit juist het platform is waar veel leden en scholieren te vinden zijn. Zo kunnen we onze zichtbaarheid vergroten. Om LAKStok te verbeteren willen we in gesprek gaan met sociale media experts en zijn we van plan gestructureerd te posten en hulpmiddelen te gebruiken zoals de [CreatorSearchInsights](#) tool.

Verder is het voor alle platforms, specifiek de website, van belang dat ze voor iedereen voldoende toegankelijk zijn. Daarom wil het LAKS een aantal richtlijnen hanteren bij het (her)inrichten van de website en de sociale media posts:

- Bij elk video met geluid moet ondertiteling komen. Ongeveer een op de 175 scholieren is slechthorend of doof, wat betekent dat voor die scholieren ondertiteling essentieel is.
- Alles wat online te zien is moet ook te zien zijn voor slechtziende of kleurenblinde mensen. Denk dan aan een goed contrast tussen tekst- en achtergrondkleur of het kunnen in- en uitzoomen op de website.
- Het taalgebruik moet begrijpelijk zijn. Het LAKS vertegenwoordigt alle Nederlandse scholieren, wat betekent dat alle scholieren alles moeten kunnen begrijpen. Voor leerlingen die moeite hebben met de Nederlandse taal is begrijpelijk taalgebruik heel belangrijk.

We zijn ook van plan aankomend schooljaar op sociale media platforms samenwerkingen aan te gaan met andere mensen en onderwijsorganisaties zodat we meer publiek bereiken. Tot slot willen we leden gaan betrekken bij het maken van onderwijsgerichte posts in hun regio of school, om zo ledenbinding te versterken en kennis op te doen over verschillende regionale problemen en kansen.

Actiepunten

- Het verbeteren van LAKStok door gesprekken met experts, gestructureerd posten en het gebruikmaken van bepaalde tools om beter inzicht te krijgen in online bereikbaarheid.
- Toegankelijker maken van diverse online platforms voor mensen die slecht kunnen horen, zien of de Nederlandse taal niet volledig beheersen.
- Samenwerkingen aangaan op sociale media met verschillende partijen zoals content creators, onderwijsinstellingen en leden.

Europese samenwerkingen

Naast het LAKS zijn er over de hele wereld nog vele andere scholierenorganisaties. Hoewel onderwijssystemen verschillen, zijn er ook veel overeenkomsten in bijvoorbeeld onderwerpen waar we ons mee bezighouden. Denk aan de organisatie van de vereniging zelf, maar ook inhoudelijke onderwijsthema's zoals het imago van de vmbo'er, mentaal welzijn of toetsdruk. Afgelopen jaar hebben wij als LAKS-contact gelegd met verschillende organisaties en zijn we samenwerkingen gaan verkennen. We hebben op dit moment goed contact met vijf Europese scholierenorganisaties. Naast dat we deze contacten willen onderhouden willen we ons netwerk uitbreiden met nog meer scholierenorganisaties zodat we nog meer ideeën en oplossingen kunnen uitwisselen. Omdat we vorig jaar vooral samenwerkingen hebben opgezet en verkend, willen we deze dit jaar graag inzetten om informatie uit te wisselen en samen te werken aan gezamenlijke speerpunten.

Actiepunten

- Ons netwerk van contact met buitenlandse scholierenkoepels uitbreiden.
- Met buitenlandse scholierenorganisaties contact onderhouden om ideeën uit te wisselen over zowel de inhoud van het onderwijs als over de vereniging.

Regionale netwerken: scholieren uit heel Nederland betrekken

Het LAKS wil er zijn voor alle scholieren in Nederland, dus ook voor leerlingen die verder van het kantoor in Utrecht wonen. Scholieren in verschillende regio's kunnen namelijk ook met verschillende problemen te maken hebben, denk aan het lerarentekort, dat in sommige delen van het land veel groter is dan in andere, of aan de bereikbaarheid van scholen en ondersteuning.

Om goed op te komen voor alle scholieren, is het belangrijk dat we weten wat er speelt in het hele land. Daarom willen we leerlingen uit alle regio's op twee manieren meer betrekken: binnen onze vereniging en inhoudelijk binnen het onderwijs.

- Binnen de vereniging willen we beter letten op reistijd en locatie. Dat betekent bijvoorbeeld dat we onze activiteiten op andere plekken dan Utrecht kunnen organiseren, en dat we rekening houden met hoe laat we beginnen en eindigen, zodat scholieren uit heel Nederland kunnen meedoen.
- Binnen het onderwijs willen we dit jaar beginnen met het opzetten van een regionaal netwerk van leerlingen. We denken aan regionale verbanden van leerlingnetwerken die passen bij de bestaande onderwijsregio's. Deze verbanden zouden scholieren kunnen vertegenwoordigen binnen hun eigen regio en problemen signaleren of aanpakken die daar spelen. Zo'n netwerk zou helpen om het onderwijs vanuit verschillende invalshoeken te verbeteren.

Actiepunten

- Activiteiten van het LAKS makkelijker bereikbaar te maken door rekening te houden met lange reistijden en het organiseren van activiteiten buiten de regio Utrecht.
- Fundamenten leggen om het regionaal netwerk op te kunnen zetten, zoals contact leggen met onderwijsregio's en scholenkoepels.

BES-eilanden

Bonaire, Sint-Eustatius en Saba zijn onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden, en worden dus ook door het LAKS vertegenwoordigd. Onze fysieke aanwezigheid is moeilijk te realiseren, waardoor het lastiger is om te weten wat er speelt en ze te vertegenwoordigen zoals we dat voor scholieren in Europees Nederland doen. Toch willen we als LAKS onderzoeken wat we wél kunnen bieden. We hebben op dit moment een appgroep met een aantal scholieren uit Caribisch Nederland, deze willen we verder uitbreiden en zorgen voor regelmatig contact op de lange termijn. Ook willen we samenwerken met andere organisaties die de BES-eilanden vanuit Europees-Nederland vertegenwoordigen zoals UNICEF of de VO-raad. Op deze manier zorgen we ervoor dat we op de hoogte blijven van de actualiteiten op de eilanden en zo kunnen we hen structureel beter vertegenwoordigen binnen het Nederlandse onderwijsveld.

Actiepunten

- Meer en beter contact leggen met de scholieren op de BES-eilanden door samen te werken met organisaties als UNICEF of de VO-raad en oud-leerlingen van de BES eilanden.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheid om een regionaal netwerk op te zetten op de eilanden ondanks de verschillende onderwijssystemen.

Literatuur

Cijfers over prestatiedruk | Nederlands Jeugdinstituut. (2024, August 2).

Geraadpleegd van: <https://www.nji.nl/cijfers/cijfers-over-prestatiedruk>

De invloed van armoede op schoolprestaties | Nederlands Jeugdinstituut. (n.d.).

Geraadpleegd van: <https://www.nji.nl/armoede-en-geldzorgen/invloed-op-schoolprestaties>

De Geus, 2025.

Geraadpleegd van: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d9aad06b88477fb2b397587f5ddea8f4f4f89d7/pdf>

Development, z.j.

Geraadpleegd van: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/indicators-of-education-systems-programme.html>

Hier kan je terecht! (n.d.). Canva.

Geraadpleegd van: [flyer vertrouwensnetwerk](#)

Meinderts, J., Amolafoe, D., & Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS). (2024). Rapport over de LAKS-scholierencongressen van 2024 met als thema sociale veiligheid.

Geraadpleegd van: [scholierencongressen 2023-2024](#)

Mentale gezondheid scholier is nu stabiel | Nederlands Jeugdinstituut. (2024, July 3).

Geraadpleegd van: <https://www.nji.nl/nieuws/mentale-gezondheid-scholier-is-nu-stabiel>

Jaarplan
2025
2026